

Capio Diagnostik kan nu erbjuda snabbare och enklare diagnostik av legionella.

sammanfattning

Analys av legionellaantigen i urin ger ett snabbt och säkert svar på om patienten har en infektion med Legionella pneumophila serogrupp 1, den dominerande patogenen vid legionärsjuka.

Testet rekommenderas vid alla fall av svår pneumoni och vid pneumoni hos immunsupprimerade personer.

Legionellaantigen i urin

Av Kristina Sundman, Infektionsläkare, Capio Diagnostik AB

1976 insjuknade 182 krigsveteraner i svår lunginflammation efter att ha deltagit i ett möte i Philadelphia, USA och 29 dog. Sjukdomen som kom att kallas legionärsjuka visade sig bero på en tidigare okänd bakterie som döptes till Legionella pneumophila. Därefter har många utbrott beskrivits, även i Sverige.

Vintern 1991 insjuknade 28 patienter och tre av personalen på Värnamo sjukhus. Under augusti och september 2004 drabbades fjorton invånare i Lidköping.

Legionärsjuka är anmälningspliktigt enligt smittskyddslagen och årligen anmäls ca 80-100 fall varav knappt hälften är utlandssmittade.

Familjen Legionella omfattar många arter och serotyper men L. pneumophila serotyp 1 är den dominerande patogenen och orsakar 70-80% av alla legionellainfektioner.

Legionella är naturligt förekommande klortoleranta vattenbakterier

som tål vattentemperaturer upp mot 60°C. Gynnsamma tillväxtbetingelser uppstår i större varmvattenkomplex i t.ex. hotell, sjukhus, kyltorn (sannolik smittkälla i Lidköping) och offentliga byggnader. Eftersom bakterien finns i biofilm (lager av organiskt materiel på insidan av ledningar) och i amöbor i vattensystemen är den notoriskt svår att bli av med.

Smitta sker vid aerosolbildning och mikroaspiration från legionellakontaminerat vatten. Smitta mellan personer förekommer däremot ej. Rökare och framför allt immunsupprimerade löper störst risk att insjukna och att utveckla ett svårt sjukdomsförlopp.

Legionella är en av de vanligaste orsakerna till IVA-vård på grund av samhällsförvärvad pneumoni. Infektionen kan ej behandlas med betalaktamantibiotika (penicilliner och cefalosporiner) utan nyare kinoloner eller makrolider krävs.

Diagnostik

Legionella kan odlas från sputum och bronkprover men bakterien är långsamväxande och kräver speciellt odlingmedium. PCR-analys på prover från nedre luftvägar är ett alternativ. Ett problem är att många patienter med legionellap-

neumoni har en improduktiv hosta och ej lyckas lämna sputumprov.

Legionellaantigen i urin

Efter några dygns sjukdom utsöndras lösligt antigen från bakteriens cellvägg i urinen. Det kan påvisas med en immunkromatografisk metod och kvarstå under flera veckor.

En begränsning är dock att testet enbart påvisar L. pneumophila serogrupp 1. Sensitiviteten är 95% vid odlingsverifierade fall av L. pneumophila.infektion. Specificiteten är närmare 100%, dvs ett positivt urintest bevisar infektion med L. pneumophila serogrupp 1.

Analysen rekommenderas vid alla fall av svår pneumoni och vid pneumoni hos immunsupprimerad patient (t.ex. efter transplantation, vid cellgift och/eller kortisonbehandling)

En stor fördel med testet är att resultat erhålls betydligt snabbare än vid odling eller PCR-metodik. Tidigare har prover för legionellaantigen i urin skickats via Capio Diagnostik till externt lab vilket ändå bidragit till en fördröjning.

I och med att analysen nu kan utföras på Capio Diagnostik ger vi bättre service till våra kunder. ■

Nytt utseende och nytt namn – In manu

Capio Diagnostiks kundtidning, som du just nu håller i handen, har fått ett nytt namn och ett nytt utseende. Det nya namnet - In manu - härstammar från det äldre medicinska uttrycket "In manu medici" som betyder "i läkares hand" och som förr användes som definition på utskrivna medicin avsedd

att användas av läkaren själv. In manu betyder därmed "i hand", vilket syftar på att det är i allas händer vi vill att denna tidning ska finnas. In Manu ska även föra tankarna till vår logotyp, där handen symboliserar den latinska översättningen av Capio; "ta sig an, gripa tag i".

In manu kommer ut med två - tre nummer per år. ■

Nytt utseende och nytt namn -in manu- på Capio Diagnostiks kundtidning.